

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین ابوالقاسم مقیمی حاجی، معاون آموزش حوزه‌های علمیه، در افتتاحیه سیزدهمین اجلاسیه مدیران حوزه‌های علمیه در قم، ضمن گرمای داشت یاد و نام امام شهید، سرداران شهید و شهدای مقاومت، برای جبهه مقاومت آرزوی پیروزی و از مدیران و مسئولان حوزه‌های علمیه تقدیر کرد.

طرح‌های تحولی آموزش حوزه در یک سال گذشته

معاون آموزش حوزه‌های علمیه، با بیان اینکه با توجه به گستردگی مباحث، گزارش‌های تفصیلی آموزش در کمیسیون آموزشی ارائه می‌شود، به طرح‌های تحولی این معاونت اشاره کرد و گفت: طی یک‌سال گذشته، مجموعه‌ای از طرح‌های جدید و تحول‌آفرین در حوزه آموزش طراحی و پایه‌گذاری شده که بخشی از آنها، به توسعه زیرساخت‌های آموزشی و بخشی به ایجاد رویکردهای جدید در نظام علمی حوزه مربوط است.

وی یکی از رویکردهای کلان معاونت آموزش را ارتقای کیفیت آموزش عنوان کرد و افزود: ارتقای کیفیت آموزش، همواره دغدغه مدیر حوزه‌های علمیه، شورای عالی حوزه و مدیران مدارس و اساتید بوده است و در همین راستا، مجموعه‌ای از فرایندها، آیین‌نامه‌ها و طرح‌های آموزشی در مدارس مورد بازنگری و تقویت قرار گرفته است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی ادامه داد: یکی از جهت‌گیری‌های مهم در این دوره، توسعه نظام علمی حوزه در عرصه‌های مختلف و فراهم کردن زمینه برای تربیت نیروهای متخصص و صاحب‌نظر در رشته‌های گوناگون است تا حوزه بتواند در کنار تقویت مسیر سنتی اجتهاد، در سایر علوم اسلامی نیز نیروهای عمیق، محقق و صاحب‌نظر تربیت کند.

حمایت آموزشی از طلاب پس از ۱۸ سالگی

وی در ادامه یکی از طرح‌های مهم و جدید را مربوط به حمایت آموزشی از طلاب پس از ۱۸ سالگی دانست و اظهار کرد: با توجه به اینکه مسیر رسیدن به اجتهاد و مراتب علمی عالی در نظام سنتی حوزه، نیازمند زمان بیشتری است، شورای عالی حوزه با «دوره دوم درس خارج» موافقت کرده است تا طلاب مستعد بتوانند با استمرار مسیر علمی خود، وارد مراحل بالاتر تخصصی و خنجگانی شوند.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه تصریح کرد: در این زمینه آیین‌نامه لازم‌تدوین و ابلاغ شده و سامانه مربوط نیز در حال آماده‌سازی است تا اطلاعات طلاب به‌صورت خودکار در اختیار مراکز ذی‌ربط قرار گیرد و نیازی به مکاتبات فردی و دستی نباشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی خاطرنشان کرد: ارتباط سامانه آموزش با مرکز خدمات و سایر بخش‌های مرتبط به‌گونه‌ای طراحی شده است که اطلاعات به‌صورت سیستمی منتقل شود و فرایند حمایت از طلاب واجد شرایط، بدون نیاز به ارسال نامه‌های موردی و فهرست‌های دستی انجام گیرد.

وی گفت: امیدواریم این بخش از سامانه نیز پیش از آغاز سال تحصیلی فعال شود تا طلاب واجد شرایط در قم و شهرستان‌ها، بتوانند از این ظرفیت استفاده کنند.

گسترش درس‌های خارج در رشته‌های تخصصی

معاون آموزش حوزه‌های علمیه، از توسعه درس‌های خارج در رشته‌های تخصصی خبر داد و اظهار کرد: سال‌ها درس خارج عمدتاً در دو عرصه فقه و اصول تعریف می‌شد؛ درحالی‌که حوزه برای پاسخگویی به نیازهای علمی جامعه و تربیت متخصصان، به حضور جدی‌تر درس‌های عمیق و تحقیقی در سایر علوم اسلامی هم نیاز دارد. اگر بخواهیم در آینده متکلم، فیلسوف، مفسر، حدیث‌شناس، تاریخ‌پژوه و متخصص علوم اسلامی داشته باشیم که با نگاه اجتهادی و تحقیقی به مسائل ورود کنند، باید این علوم در ساختار رسمی و سنتی آموزش حوزه جایگاه جدی‌تری پیدا کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، با اشاره به سابقه فعالیت حوزه در سطوح دو، سه و چهار رشته‌های تخصصی، گفت: اگرچه در سال‌های گذشته این رشته‌ها در قالب نظام ترمی و واحدی توسعه پیدا کرده‌اند، اما لازم بود مسیر پژوهشی و تحقیقی آنها در بدنه سنتی حوزه نیز تقویت شود.

وی ادامه داد: شورای عالی حوزه مجوز برگزاری درس خارج در رشته‌هایی مانند تفسیر، علوم قرآن، حدیث، رجال، کلام، فلسفه، تاریخ و سیره را صادر کرده و حتی برای ادبیات عرب نیز امکان برگزاری درس خارج پیش‌بینی شده است.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه خاطرنشان کرد: این مسئله یک فرهنگ جدید در آموزش حوزه ایجاد می‌کند؛ به این معنا که استاد ادبیات عرب یا استاد یک‌رشته تخصصی نیز می‌تواند در صورت برخورداری از شرایط علمی لازم، در سطح درس خارج فعالیت کند. آیین‌نامه‌های مربوط به این موضوع و آیین‌نامه‌های درس‌های خارج تخصصی تدوین و ابلاغ شده و هیئت‌های داوری نیز در برخی رشته‌ها تشکیل شده‌اند.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی افزود: در روزهای اخیر نیز ابلاغ هیئت‌های داوری رشته‌های فلسفه، تفسیر و کلام انجام شده و امیدواریم، با هماهنگی

معاونت آموزش حوزه علمیه قم و مدیران مربوط، طی هفته‌های آینده پرونده متقاضیان تشکیل و فرایند ارزیابی آنان آغاز شود تا از مهرماه شاهد ثبت رسمی درس‌های خارج در این رشته‌ها باشیم.

جایگزینی درس‌های خارج تخصصی با ادامه درس خارج فقه

وی یکی از نکات مهم این طرح را امکان جایگزینی درس‌های خارج تخصصی با ادامه درس خارج فقه در سال‌های بعد دانست و گفت: پس از گذراندن دوره الزام درس خارج فقه در رشته‌های تخصصی، طلبه می‌تواند در ادامه مسیر علمی خود، به‌جای استمرار صرف در درس خارج فقه، در درس‌های خارج تخصصی مانند تفسیر، کلام و فلسفه شرکت کند.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه تأکید کرد: این موضوع یک باب جدید در نظام آموزشی حوزه است و می‌تواند به—شکل جدی به متخصص‌پروری و توسعه علوم اسلامی کمک کند.

وی افزود: البته این طرح دارای جزئیات و ضوابط مشخصی است که در آیین‌نامه‌ها پیش‌بینی شده و فرایند معرفی استاد، ارزیابی علمی و ثبت درس نیز از طریق سامانه رسمی انجام خواهد شد.

طراحی دروس تکمیلی برای ورود به درس‌های خارج تخصصی

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی «اعتباربخشی و دروس تکمیلی» را از دیگر رویکردهای تحولی معاونت آموزش دانست و اظهار کرد: برای اینکه طلبه‌ای با گذراندن مراحل مقدماتی، بتواند مستقیماً وارد درس خارج تخصصی شود، باید فاصله علمی موجود میان سطوح عالی و درس خارج نیز مورد توجه قرار گیرد.

وی افزود: در همین راستا، بسته‌های آموزشی دروس تکمیلی برای برخی رشته‌ها در حال طراحی است؛ از جمله دروس تکمیلی سطوح عالی فلسفه، کلام و ادبیات عرب که به‌صورت اختیاری برای طلاب طراحی خواهد شد. طلبه‌ای که سطح سه یک رشته تخصصی را گذرانده باشد، می‌تواند با استفاده از این ظرفیت، مسیر ورود به درس خارج تخصصی را با آمادگی علمی بیشتری طی کند و کسانی که وارد رشته‌های تخصصی نشده‌اند نیز می‌توانند با گذراندن دروس تکمیلی، شرایط لازم برای شرکت در درس‌های خارج تخصصی را به دست آورند.

تدوین سیاست‌های تحولی نظام آموزشی حوزه

معاون آموزش حوزه‌های علمیه در ادامه، به طرح کلان «سیاست‌های تحولی نظام آموزشی حوزه» اشاره کرد و گفت: در چارچوب رویکرد «حوزه پیشرو و سرآمد»، از سال گذشته نخستین بسته طرح تحولی با برگزاری جلسات متعدد با مدیران و اساتید حوزه علمیه قم و سپس بررسی در جلسات ستادی تدوین شد. حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی افزود: در این بسته، چند سؤال کلیدی درباره آینده نظام آموزشی حوزه مطرح شده که پاسخ به آنها، می‌تواند مسیر طراحی بسته‌های آموزشی جزئی‌تر را مشخص کند.

وی ادامه داد: این طرح پس از بررسی‌های کارشناسی و دریافت دیدگاه‌های موافق و مخالف، در قالب بسته دوم نیز تدوین شد و نظرات کارشناسی درباره آن در مجموعه‌ای حدود ۱۷ تا ۱۸ صفحه جمع‌بندی شد؛ اما به‌دلیل شرایط جنگ و تحولات ماه‌های گذشته، بررسی نهایی آن در شورای عالی با تأخیر مواجه شد.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه تشریح کرد

از طرح‌های تحولی آموزش تارته‌بندی اساتید و سنجش رشد تحصیلی طلاب

معاون آموزش حوزه‌های علمیه از اجرای مجموعه‌ای از طرح‌های تحولی در نظام آموزشی حوزه خبر داد و گفت: ارتقای کیفیت آموزش، نخبه‌پروری، توسعه دروس خارج تخصصی و تقویت نظام ارزیابی اساتید و طلاب از مهم‌ترین برنامه‌های این معاونت است.

وضعیت آموزشی مدارس علمیه گفت: در کنار شاخص‌های رشد تحصیلی طلاب، برای وضعیت‌سنجی علمی واحدهای آموزشی نیز حدود ۲۵ شاخص تعیین شده است. این شاخص‌ها موضوعاتی مانند وضعیت پذیرش، نمرات دروس ادبیات، فقه، نتایج المپیادها و دیگر مؤلفه‌های آموزشی را شامل می‌شود و بر اساس آنها، مدارس مورد ارزیابی قرار گرفته و وضعیت آنها در قالب دسته‌بندی‌های مشخص نمایش داده خواهد شد.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه تصریح کرد: این ارزیابی به مدیران مدارس کمک می‌کند، تصویر دقیق‌تری از وضعیت علمی مجموعه خود داشته باشند و نقاط قوت و ضعف آموزشی را شناسایی و برای ارتقای آنها برنامه‌ریزی کنند.

وی افزود: گزارش تفصیلی این شاخص‌ها به تفکیک استان و مدرسه تهیه شده و در اختیار مدیران قرار خواهد گرفت تا مشخص شود، در هر مدرسه چه تعداد از طلاب واجد شاخص‌های رشد تحصیلی هستند و سطح علمی مجموعه در چه وضعیتی قرار دارد.

اجرای طرح «کلاس راهنما» برای هدایت تحصیلی طلاب

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، یکی دیگر از طرح‌های جدید معاونت آموزش را اجرای «کلاس راهنما و هدایت تحصیلی» در استان‌ها عنوان کرد و گفت: این طرح با موافقت مدیر حوزه‌های علمیه و همکاری بخش‌های مختلف، در حال پیگیری است و می‌تواند یکی از طرح‌های ماندگار این دوره در زمینه ارتقای کیفیت آموزشی باشد. این طرح با توجه به تجربه موجود در برخی مدارس فقهی قم، برای مدارس منتخب شهرستان‌ها بومی‌سازی شده است تا طلاب در دروس لمعه، سطوح عالی و دیگر دروس مهم، از کلاس‌های راهنما و هدایت تحصیلی بهره‌مند شوند.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه، با اشاره به پیشنهاد تقویت قطب‌های علمی مدارس اظهار کرد: در مدارس منتخب که از نظر جمعیت طلبه، کیفیت تحصیل و برخورداری از استادان توانمند ظرفیت بیشتری دارند، قرار است زمینه تقویت علمی فراهم شود و بخشی از هزینه استادان نیز از سوی ستاد تأمین شود.

وی ابراز امیدواری کرد: آیین‌نامه این طرح ابلاغ و پس از آن، با همکاری مدیران استان‌ها در مدارس منتخب اجرایی شود.

ارزیابی ۵ هزار فایل صوتی از تدریس اساتید

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی همچنین از اجرای طرح پایش و ارزیابی اساتید خبر داد و گفت: در سال گذشته برای نخستین بار حدود پنج‌هزار فایل صوتی از تدریس اساتید دریافت و مورد ارزیابی قرار گرفت.

وی افزود: نتایج این ارزیابی‌ها به مدیران ارائه خواهد شد تا مشخص شود، هر استاد از نظر کیفیت تدریس در چه سطحی قرار دارد و چه استادانی نیازمند حمایت، آموزش یا ارتقای مهارت‌های تدریس هستند.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه ادامه داد: استادانی که از وضعیت آموزشی مطلوبی برخوردار باشند، مورد تشویق قرار می‌گیرند و برای سایر استادان نیز کارگاه‌های آموزشی و ارتقای مهارت در نظر گرفته شده است. این طرح صرفاً به درس ادبیات محدود نمی‌شود و ارزیابی و ارتقای سطح علمی و مهارتی اساتید در سایر دروس نیز به‌تدریج دنبال خواهد شد.

۴۱ عنوان طرح و اقدام مهم در معاونت آموزش

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، با اشاره به گستردگی برنامه‌های معاونت آموزش ابراز کرد: مجموعه اقداماتی که در این معاونت در دست پیگیری است، بسیار گسترده‌تر از مواردی است که در این جلسه فرصت ارائه آن وجود دارد.

وی افزود: در مجموعه‌ای که برای ارائه به مدیران آماده شده، ۴۱ عنوان از اقدامات و طرح‌های مهم معاونت آموزش احصا شده است که تنها بخشی از آنها، در این نشست مطرح شد و سایر موارد در کمیسیون تخصصی آموزش و نشست‌های بعدی ارائه و بررسی می‌شود.

معاون آموزش حوزه‌های علمیه گفت: گزارش‌های استانی، نمودارهای عملکردی، آمار تفکیکی مدارس، وضعیت پذیرش، شاخص‌های رشد تحصیلی، وضعیت‌سنجی علمی مدارس و سایر موارد در جلسه تخصصی آموزش ارائه می‌شود تا مدیران استان‌ها ضمن اطلاع از وضعیت موجود، درباره راهکارهای اصلاحی و تصمیمات مورد نیاز به جمع‌بندی برسند.

وی در پایان تأکید کرد: هدف نهایی مجموعه این طرح‌ها، ارتقای کیفیت آموزش، افزایش انگیزه تحصیلی طلاب، تقویت جایگاه علمی اساتید، شناسایی دقیق نقاط قوت و ضعف مدارس و حرکت به سمت یک نظام آموزشی کارآمدتر، دقیق‌تر و متناسب با نیازهای آینده حوزه‌های علمیه است.